

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 3. oktober 2017
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Ketilbjørn Hertz
Sagsnr.: 2017-0030-0207
Dok.: 510154

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 900 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 6. september 2017. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Kofod Poulsen (DF).

Søren Pape Poulsen

/

Thomas Tordal-Mortensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 900 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for retspraksis for at blive idømt betingede straffe, og hvornår en betinget straf kan blive udløst?”

Svar:

1. Efter straffelovens § 56 skal retten idømme betinget fængsel, hvis retten finder det ”upåkrævet, at fængselsstraf kommer til fuldbyrdelse”. Bestemmelsen giver retten en bred skønsmæssig beføjelse til at idømme betinget fængsel i stedet for ubetinget fængsel, hvis retten ud fra sagens omstændigheder finder, at anvendelse af ubetinget fængsel er unødvendig.

Der er ikke nogen lovbestemt overgrænse for, hvor lang en fængselsstraf der kan gøres betinget. Det forekommer imidlertid sjældent, at fængselsstraffe på over 1½ år gøres betinget.

Ved en lovændring i 2012 blev det forudsat, at betinget dom med vilkår om samfundstjeneste fremover undtagelsesvis vil kunne anvendes ved fængselsstraffe, der overstiger 1½ år, men ikke 2 år. Der henvises til lov nr. 159 af 28. februar 2012 om ændring af straffeloven (Udvidet anvendelse af betingede domme med vilkår om samfundstjeneste m.v.) og lovforslag nr. L 56 fremsat den 14. december 2011, pkt. 3.3 i de almindelige bemærkninger.

Forarbejderne til lov nr. 152 af 18. februar 2015 om ændring af straffeloven og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Samfundstjeneste mv.) indeholder bl.a. følgende retningslinjer for anvendelse af betinget dom, jf. lovforslag nr. L 50 fremsat den 5. november 2014, bemærkningerne til § 1, nr. 2:

”Udgangspunktet vil fortsat være, at straffe på op til 1½ års fængsel kan gøres betinget, eventuelt med vilkår om samfundstjeneste, hvis gerningsmanden ikke tidligere er straffet med betinget eller ubetinget fængsel for ligeartet kriminalitet. Betinget fængsel vil afhængig af de nærmere omstændigheder, herunder kriminalitetens grovhed, ligesom i dag også kunne anvendes, selv om en gerningsmand én gang tidligere er straffet med betinget fængsel for ligeartet kriminalitet.

Anvendelsen af betinget fængsel, eventuelt med vilkår om samfundstjeneste, vil afhænge af en samlet vurdering, hvori også indgår gerningsmandens øvrige personlige forhold (ud over eventuelle relevante forstraffe) og kriminalitetens grovhed og art, men der bør ikke opereres med alt for faste udgangspunkter alene baseret på kriminalitetens art.

Der vil være et større rum for at anvende betinget fængsel over for personer under 18 år, herunder et større rum for at anvende betinget fængsel flere gange efter hinanden. Det samme gælder, hvis der i øvrigt foreligger formildende omstændigheder, herunder i tilfælde af for lang sagsbehandlingstid (straffelovens § 82, nr. 13) eller af, at den strafbare handling er begået for lang tid siden (straffelovens § 82, nr. 14).

Omvendt vil der være grund til at udvise tilbageholdenhed med at anvende betinget fængsel ved mere organiseret kriminalitet, dvs. hvor flere gerningsmænd mere systematisk og planlagt i fællesskab begår kriminalitet. Der vil også være grund til at udvise tilbageholdenhed med at anvende betinget fængsel for personfarlig kriminalitet i tilfælde, hvor forurettede er påført betydelige fysiske eller psykiske skader. Det samme gælder som udgangspunkt, hvis kriminaliteten er udøvet over for et særligt værgeløst offer.

Bemærkningerne ovenfor angår hovedprincipperne for valget mellem betinget fængsel og ubetinget fængsel i de hyppigst forekommende tilfælde. Betinget fængsel vil fortsat undtagelsesvis også kunne anvendes ved fængselsstraffe på over 1½ års fængsel.”

2. Hvis en betinget dømt overtræder særvilkår (dvs. andre vilkår end vilkåret om straffri vandel), har retten efter straffelovens § 60 tre reaktionsmuligheder:

- Retten kan tildele den dømte en advarsel.
- Retten kan ved kendelse ændre vilkårene og/eller forlænge prøvetiden inden for den længstetid på i almindelighed 3 år og under særlige omstændigheder 5 år, som fremgår af § 56, stk. 3.
- Retten kan ved dom træffe afgørelse om fuldbyrdelse af den betingede fængselsstraf. Retten kan også bestemme, at kun en del af den betingede fængselsstraf, dog højst 6 måneder, skal fuldbyrdes, således at den resterende betingede fængselsstraf fortsat er betinget.

Hvis en betinget dømt overtræder hovedvilkåret om straffri vandel og begår nyt strafbart forhold i prøvetiden, fastsættes der som udgangspunkt en samlet ubetinget fængselsstraf for det nye forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse efter straffelovens § 61, stk. 2, 1. pkt., således at domstolene i den enkelte sag bestemmer, med hvilken vægt hver af lovovertrædelserne skal indgå i strafudmålingen (modereret kumulation).

Når omstændighederne taler derfor, kan retten idømme en ubetinget straf alene for det nye forhold, eventuelt i forbindelse med en ændring af vilkårene for prøveløsladelsen, afsige en betinget dom vedrørende begge lovovertrædelser eller afsige en betinget dom alene for det nye forhold, jf. straffelovens § 61, stk. 2, 3. pkt.

Som i andre tilfælde af straffastsættelse er det den ret, der pådømmer sagen, som på baggrund af en konkret og individuel vurdering af omstændighederne i sagen afgør, om den betingede straf skal udløses. Retten kan i den forbindelse bl.a. lægge vægt på, om der er tale om ligeartet kriminalitet, om der er tale om hurtigt tilbagefald til kriminalitet, og på forholdet mellem på den ene side længden af den betingede straf og på den anden side straffen for det nye strafbare forhold.